

16. Полторацький О. Особливий випадок співпраці: Євроатлантичний вимір стратегічного партнерства Україна – Польща: досвід, проблеми, перспективи // ПіЧ. – 2005. – № 1. – С. 7-16.
17. Польща // МЭиМО. – 2002. – № 8. – С. 105-117.
18. Польща перешла на “семейный подряд” [президент Лех Качиньский, премьер-министр – его брат-близнец Ярослав] // ЭП. – 2006. – № 29-30 (июль). – С. 13.
19. Сергеев Д. Польша: четыре года в НАТО // АПЕ. – 2004. – № 4. – С. 163-185.
20. Стоєцький С. Концепція стратегічного партнерства в політиці Республіки Польща щодо України // ПМ. – 2005. – № 3. – С. 147-158.
21. Уварова Г. Наш сусід – Польща // ГОЕШ. – 2004. – № 6. – С. 30-35.

II ТРИМЕСТР

Семінар № 15. Китайська Народна Республіка

План

1. Політична система Китаю. Роль КПК. Спадщина Ден Сяопіна.
2. Соціально-економічний розвиток країни наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
3. Приєднання Гонконгу (Сянгану) та Макао (Аоменю) до КНР. Специфіка розвитку регіонів.
4. Зовнішня політика КНР на сучасному етапі. Тайванська проблема.

При характеристиці **політичної системи** КНР слід визначити, коли утворилася дана держава, з'ясувати роль КПК (Комуністичної партії Китаю) в політичних процесах у КНР. Розкриваємо основні положення “конституції модернізованого соціалізму” (1982). Даємо оцінку політичній діяльності Ден Сяопіна (1904-1997) та його курсу реформ. Далі бажано висвітлити рішення XVI з'їзду КПК (листопад 2002), політику “четвертого покоління китайських лідерів” (генерального секретаря ЦК КПК Ху Цзіньтао і голови Держради КНР Вень Цзябао). Підсумовуючи це питання, робимо висновок про характерні риси політичної системи КНР, тенденції її розвитку.

Готуючись до відповіді на **друге питання** семінарського заняття, слід звернути увагу на економіко-географічне становище Китаю, природні умови та ресурси даної країни, демографічні процеси, розміщення населення. Варто показати основні досягнення курсу соціально-економічних реформ (“програми чотирьох модернізацій”) за чверть століття (1978-2003), визначити основні напрямки економічної політики на сучасному етапі. Доцільно оцінити сучасний стан економіки КНР, дати загальну характеристику промисловості (ПЕК, металургія, машинобудування, легка промисловість), сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі.

Розглядаючи **повернення Гонконгу (Сянгану) та Макао (Аоминю)** до складу КНР, доцільно охарактеризувати політику уряду Китаю в даних районах, їх регіональні особливості.

Четверте питання передбачає аналіз основних тенденцій зовнішньої політики КНР на сучасному етапі, а саме: відносин із США та блоком НАТО, їх еволюції в останні роки, зростання ролі Китаю в АТР, взаємин з Японією та провідними країнами Південно-Східної Азії, з Росією та державами СНД. Важливе місце у зовнішній політиці КНР займає тайванське питання. Доцільно надати йому сучасну оцінку та вказати на перспективи врегулювання цієї проблеми.

Література

1. Бергер Я. К кончине Чжао Цзяня // ПДВ. – 2005. – № 2. – С. 57-62.
2. Володин Д. США, Китай и новое военно-стратегическое уравнение в АТР // МЭиМО. – 2006. – № 2. – С. 74-81.
3. Галенович Ю. Китай в начале XXI века // СМ. – 2005. – № 8. – С. 16-29.
4. Галенович Ю. КНР: общество гармонии и согласия? // ААС. – 2006. – № 2. – С. 21-27.
5. Головченко В. “Дракон у тумані”: геополітичний виклик Пекіна і відповідь Вашингтона // ЛіП. – 2004. – № 4.
6. Горбунова С. Идеологические интерпретации социальной роли религии и буддизм в КНР // ПДВ. – 2005. – № 2.
7. Делюсин Л. Величие и трагедия Дэн Сяопина // ААС. – 2002. – № 4. – С. 7-14.

8. Зиновьев Г. Стратегическая неопределенность в тайваньском вопросе // МЭиМО. – 2004. – № 7. – С. 57-66.
9. Зиновьев Г. Четвертое поколение китайского руководства и тайваньский вопрос // МЭиМО. – 2005. – № 10. – С. 54-62.
10. Ігнат'єв П. “Слон” і “дракон” в азіатській грі. Індо-китайські відносини на тлі світових політичних процесів // ПіЧ. – 2006. – № 6, 7-8.
11. КНР: “Социалистический рынок” в действии // ААС. – 2004. – № 5. – С. 34-36.
12. Кокарев К. Политическая система Аомэня // ПДВ. – 2005. – № 1. – С. 20-33.
13. Коломієць П. Дивіться, хто прийде // ПіЧ. – 2005. – № 2. – С. 34-37.
14. Коломієць П. Чи вивергне дракон вогонь?: [Зовнішня політика Китаю] // ПіЧ. – 2005. – № 5. – С. 58-61.
15. Кондрашова Л. Точку ставить рано: начался “третий акт” китайских реформ // ААС. – 2004. – № 10. – С. 27-35.
16. Косолапов Н., Кунадзе Г., Ларин А. Легитимность в современных условиях международной безопасности и проблема непризнанных государств. Случай Тайваня // Восток. – 2006. – № 3. – С. 89-107.
17. Костин Л. Возвращение Макао в лоно Родины // ААС. – 2000. – № 4. – С. 23-25.
18. Кузнецов В. Буддизм с “коммунистическим лицом” [Внешняя политика КНР] // ААС. – 2006. – № 4. – С. 25-29.
19. Ларин А. “Китайская экспансия”: мифы и реальность // ААС. – 2006. – № 3. – С. 2-9.
20. Ленський П. Хто контролює Центральну Азію...: Нова арена протиборства Китаю зі світовими державами // ПіЧ. – 2004. – № 9. – С. 34-39.
21. Литвинов О. Обновление социальной структуры и политической системы КНР // ПДВ. – 2004. – № 4. – С. 36-45.
22. Макарчев В. Поднебесная бьет рекорды экономического роста [КНР] // ЭП. – 2006. – № 1-2 (январь). – С. 6-9.
23. Марцун Є. Вплив важливіший від влади: Майбутній світоустрій і політика КНР в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні // ПіЧ. – 2003. – № 6. – С. 55-64.
24. Марцун Є. Китайський фактор: ХХІ століття: відносини біполярності чи виклик Пекіна і відповідь Вашингтона? // ПіЧ. – 2003. – № 10. – С. 59-68.

25. Марцун Є. Нова дипломатія Китаю // ПіЧ. – 2004. – № 11. – С. 57-66.
26. Портяков В. Россия, Китай и Индия в мировой экономике // РвГП. – 2005. – № 5.
27. Портяков В. Основные особенности современного политического курса китайского руководства // ПДВ. – 2005. – № 6.
28. Чокай Кунь. 1991–2020: подъем Китая и развитие отношений между Китаем и АСЕАН – исторический обзор и стратегия на будущее // ПДВ. – 2005. – № 5.
29. Шин А., Шин В. Гонконг – жемчужина Азии // ААС. – 2001. – № 12. – С. 26-31.
30. Шуцинь, Гао. Внешняя политика КНР в условиях глобализации // ААС. – 2005. – № 3. – С. 25-28.
31. Яскина Г. К вопросу об исторических судьбах социализма в странах Азии // ПДВ. – 2005. – № 2. – С. 28-43.

Семінар № 16. Японія

План

1. Політична система Японії. Політичні партії.
2. Основні тенденції соціально-економічного розвитку країни в 1990-ті – 2000-ні рр.
3. Зовнішня політика Японії на сучасному етапі.

При підготовці **першого питання** слід дати визначення формі правління та державного устрою Японії, вказати на специфіку конституційного процесу. Бажано висвітлити партійно-політичну систему країни, програмні ідеї ЛДП та ДП (лідер – Ітіро Одзаву). Охарактеризуйте політику прем'єр-міністрів Японії Д. Коїдзумі та С. Абе.

Готуючись до відповіді на **друге питання** семінарського заняття, слід звернути увагу на економіко-географічне положення Японії (острівний характер), її природні умови, ресурси (обмеженість мінеральних ресурсів, “система довічного найму”) та розміщення населення. Японія посідає друге місце в світі за економічною потужністю. Варто описати сучасний стан економіки країни, відзначити роль держави, дати загальну характеристику промисловості (ПЕК; машинобудування – автомобілебудування, електроніка; легкої та харчової промисловості; сільського господарства, транспорту, зовнішньої торгівлі.

Визначаючи провідні тенденції зовнішньої політики Японії на сучасному етапі, потрібно виділити такі напрямки, як відносини із США, Росією, КНР, державами АТР та Західної Європи та ін.

Література

1. Баскакова М. Японская экономическая модель // МЭиМО. – 2004. – № 1. – С. 98-106.
2. Боровик В. Японія після свого “дива” // ПіЧ. – 2004. – № 4. – С. 71-79.
3. Головнин В. “Ястреб” с тихим голосом [Синдзо Абэ – премьер-министр Японии с 26.09.06] // ЭП. – 2006. – № 41. – С. 16-18.
4. Гусев М. В поисках формулы безопасности [Япония] // ААС. – 2004. – № 6. – С. 30-35.
5. Дическул В. Японія у сучасному світі // Історія України. – 2003. – № 6, 7.
6. Добринская О. Отношения Японии с державами Азиатско-Тихоокеанского региона // МЭиМО. – 2003. – № 3. – С. 95-101.
7. Жлуктенко В. “Хризантема на троні”: Японський престол можуть передати жінці // День. – 2005. – 8 липня. – С. 3.
8. Жостка А. Японія у 1945–2004 рр. // Історія України. – 2005. – № 6. – С. 10-18.
9. Кавато А. Чудес в економіке не бывает: [Японская экономика: История и современность] // Япония сегодня. – 2002. – № 7. – С. 2-4.
10. Крупянко М., Крупянко И. Новый японский национализм – мифы или реальность? // Восток. – 2006. – № 1, 2.
11. Мингажев С. Долгожданная неожиданность в императорском доме [появление наследника престола в Японии] // ЭП. – 2006. – 40. – С. 16-17.
12. Михайленко О. На межі нових перспектив: Японія у ХХІ столітті // НП. – 2001. – № 1.
13. Молодяков В. Японская цивилизация в глобализирующемся мире // МЭиМО. – 2005. – № 3. – С. 71-78.
14. Пирогов Г. Закат японского “экономического чуда” // ПДВ. – 2003. – № 2. – С. 84-100.
15. Рашковский Е. Япония: цивилизационные парадоксы // МЭиМО. – 2005. – № 3. – С. 64-70.
16. Рубель В.А. Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність. – К., 1997.

17. У Японии будет министр обороны // ЭП. – 2006. – № 24 (июнь). – С. 37.
18. Цветова И. Япония: бизнес и политика // ПДВ. – 2004. – № 2. – С. 83-94.
19. Чугров С. Большой зигзаг японской внешней политики // МЭиМО. – 2003. – № 3. – С. 102-105.
20. Чугров С. Япония в век информатизации // МЭиМО. – 2004. – № 10. – С. 102-107.
21. Чугров С. Япония: вновь в поисках идентичности // МЭиМО. – 2003. – № 12. – С. 72-80.
22. Япония в 2005 г. // ПДВ. – 2006. – № 3. – С. 98-108.

Семинар № 17. Корея

План

1. Особенности политической системы КНДР.
2. Экономика та зовнішня політика КНДР.
3. Політична система Республіки Корея.
4. Економічне піднесення Південної Кореї. Сучасний стан економіки.
5. Зовнішня політика РК. Відносини із США.
6. Ядерне протистояння на Корейському півострові.

Характеризуючи **політичну систему** КНДР, слід визначити, коли утворилася дана держава, дати визначення форми правління, державного устрою, політичного режиму, з'ясувати тенденції розвитку політичної системи Північної Кореї, охарактеризувати діяльність Кім Чен Іра.

Готуючись до відповіді на **друге питання** семінарського заняття, слід звернути увагу на економіко-географічне положення КНДР, її природні умови та ресурси, розміщення населення. КНДР є країною соціалістичної економіки. Доцільно оцінити сучасний стан економіки КНДР, відмітити її багатокладність, дати загальну характеристику промисловості, сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі. Бажано висвітлити основні напрямки зовнішньої політики КНДР, зокрема відносини з Росією, Японією, Китаєм, державами АТР.

Третє питання передбачає розгляд політичної системи Південної Кореї, аналіз її корінних відмінностей від політичної системи КНДР, характеристику партійної структури та напрямків внутрішньої політики.

Визначте головні чинники, що сприяли економічному піднесенню Південної Кореї, її перетворенню на НІК та “азійського дракона”. Дайте оцінку провідним галузям господарства, діяльності провідних ФПГ “чеболів”.

Обговорюючи зовнішню політику Республіки Корея, зверніть увагу на відносини із США, Японією, КНР, державами АТР. Значним досягненням південнокорейської дипломатії слід вважати призначення представника цієї країни Пан Гі Муна на посаду Генерального секретаря ООН у 2006 р.

У шостому питанні розкрийте сутність ядерного протистояння на Корейському півострові, його дестабілізуючий вплив на ситуацію в регіоні та в світі. Дайте характеристику ядерній програмі КНДР та проведенням ядерним випробуванням восени 2006 р.

Література

1. Асмолов К. КНДР сейчас – сталинизм, застой или ползучая перестройка? // ПДВ. – 2005. – № 2, 3.
2. Бурмистров П. Япония – КНДР: обострение северокорейской ядерной проблемы // ААС. – 2005. – № 6. – С. 34.
3. Воронцов А., Евсеев В. Северная Корея: выйти из тупика// РвГП. – 2005. – № 5.
4. Денисов В. Ядерный кризис на Корейском полуострове // МЖ. – 2004. – № 10. – С. 30-44.
5. КНДР в 2005 р. // ПДВ. – 2006. – № 3. – С. 118-127.
6. Кикило В. Пан Ги Мун – новый Генеральный секретарь ООН [Южная Корея] // ЭП. – 2006. – № 42. – С. 16-19.
7. Кулініч М. Ядерна програма КНДР: “велика гра” чи реальна загроза? // ПіЧ. – 2004. – № 5. – С. 60-70.
8. Матвійчук В. Релікт “холодної війни”: ядерне протистояння на Корейському півострові // ПіЧ. – 2005. – № 4. – С. 63-76.
9. Михеев В. Глобализация и корейская проблема // ПДВ. – 2004. – № 2. – С. 6-22.
10. Михеев В. Корея сегодня. Внутренние и глобальные основы ядерного кризиса // ААС. – 2006. – № 1. – С. 36-44.
11. Мусіна Л. Економічна політика і розвиток реформ у Південній Кореї // ЕУ. – 2002. – № 6. – С. 77.
12. Прозоровский А. Модернизационный авторитаризм в Индонезии и Южной Кореи // МЭМО. – 2004. – № 7. – С. 83-92.

13. Пронь С.В. “Корейський вузол” та сучасні зовнішньополітичні орієнтири США і Японії // Наукові праці. –Т. 17. – Вип. 4: Історичні науки. – Миколаїв: МФ НаУКМА, 2002. – С. 149-153.
14. Пхеньян: мы готовы идти на переговоры, если... [Северная Корея] // ЭП. – 2006. – № 11-12 (март). – С. 18-19.
15. Республика Корея // МЭиМО. – 2002. – № 8. – С. 95-104.
16. Республика Корея в 2005 г. // ПДВ. – 2006. – № 3. – С. 109-117.
17. Республика Корея и КНДР на современном этапе // Коринф. – 2004. – № 1. – С. 20-23.
18. Ромашкина Н. Ядерные программы КНДР и Ирана в контексте современной системы международных отношений // МЭиМО. – 2006. – № 1. – С. 35-48.
19. Трифонов Е. Пока гром не грянул [КНДР] // НВ. – 2006. – № 43. – С. 24-25.
20. Хан Мен Сук: женщина – п-м. Южной Кореи // Эхо планеты. – 2006. – № 15-16 (апрель). – С. 25
21. Шкарпетина Н. Міжнародна конкурентоспроможність нових індустріальних країн Азії // Фінанси України. – 2005. – № 6. – С. 131-137.
22. Яскина Г. К вопросу об исторических судьбах социализма в странах Азии // ПДВ. – 2005. – № 2. – С. 28-43.

Семінар № 18. Індонезія та країни Індокитаю: Лаос, Камбоджа, В'єтнам

План

1. Індонезія: політична система та внутрішньополітична ситуація.
2. Економіка Індонезії на початку ХХІ ст.
3. Політична система та зовнішня політика В'єтнаму.
4. Особливості політичної ситуації в Лаосі та Камбоджі.
5. Економіка країн Індокитаю.

Перше питання семінарського заняття передбачає розгляд політичної системи Індонезії (форма правління та державного устрою, характеристика політичного режиму) та аналіз внутрішньополітичної ситуації в країні. Дайте оцінку соціальним і національним проблемам Індонезії, визначте роль етноконфесійного чинника у дестабілізації ситуації в країні,

з'ясуйте шляхи врегулювання Ачеського інциденту та ін. Створіть політичний портрет Мегаваті Сукарнопутрі.

Готуючись до відповіді на **друге питання** семінарського заняття, слід звернути увагу на економіко-географічне становище Індонезії (острівний характер), її природні умови та ресурси, розміщення населення. Індонезія належить до НІК, але водночас має ознаки країн, що розвиваються. Доцільно оцінити сучасний стан економіки, дати загальну характеристику промисловості (добувної, ПЕК), сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі.

При відповіді на **третє питання** акцентуйте увагу на характеристиці еволюції політичної системи В'єтнаму в останні десятиліття, висвітленні провідних тенденцій зовнішньої політики на сучасному етапі, зокрема налагодженні відносин зі США, стосунки з сусідніми країнами, участь в інтеграційних процесах регіону, взаємини з Росією, Японією, КНР.

Розкриваючи **особливості політичної ситуації в Лаосі та Камбоджі**, охарактеризуйте еволюцію їх політичних систем, фактори дестабілізації суспільно-політичного життя, напрямки зовнішньої політики і т.п.

П'яте питання вимагає загального аналізу провідних рис економіки країн Індокитаю, розкриття своєрідності природних умов регіону, наявності ресурсів, оцінці провідних галузей економіки. Охарактеризуйте також зовнішньоекономічні зв'язки та участь В'єтнаму в регіональній інтеграції (АСЕАН).

Література

1. Алексеев А. Рождение нового "тигра". 60 лет независимому Вьетнаму // МЖ. – 2005. – № 9. – С. 36.
2. Бычков С. Камбоджа. Воцарится ли мир? // ЭП. – 1998. – № 33. – С. 12-13.
3. Вьетнам-2005: экономика на подъеме // ПДВ. – 2006. – № 3. – С. 128-132.
4. Гребенщиков Э. Индокитай: новые горизонты интеграции // ААС. – 2005. – № 3. – С. 77.
5. Грищенко В. В'єтнамський шлях суспільної модернізації // ЛіП. – 1999. – № 5.
6. Грищенко В. Відкрившись для решти світу. Ідеократичні країни Індокитаю на шляхах соціально-економічного прогресу // ПіЧ. – 2002. – № 4.

7. Грищенко В. Між ідеологією і життям. Соціально-політичні аспекти модернізації політики у СРВ // ПіЧ. – 2001. – № 3.
8. Другов А. Індонезія. Кінець епохи Мегавати Сукарнопутри // ААС. – 2005. – № 1. – С. 6.
9. Иоанесян С. Лаосский вариант перехода к рынку // ААС. – 2006. – № 1. – С. 18-24.
10. Ігнат'єв П. “Балканізація” не загрожує. Індонезія: складний шлях до демократії і федералізму // ПіЧ. – 2002. – № 10.
11. Мосяков Д. Шанс уйти от уравнильных коммун // ААС. – 1992. – № 2. – С. 57-59.
12. Пахомова Л. Індонезія: на пути преодоления трудностей // ААС. – 2005. – № 6. – С. 28.
13. Прозоровский А. Модернизационный авторитаризм в Индонезии и Южной Кореи // МЭиМО. – 2004. – № 7. – С. 83-92.
14. Сумский В. Кризис в Индонезии: экономика в интерьере межэтнических отношений // МЭиМО. – 1999. – № 7. – С. 52-58.
15. Шергін С. Ще одне “диво”? В’єтнам // ПіЧ. – 1998. – № 8.
16. Экономический рост Вьетнама // Коринф. – 2003. – № 12. – С. 168-177.
17. Яскина Г. К вопросу об исторических судьбах социализма в странах Азии // ПДВ. – 2005. – № 2. – С. 28-43.
18. Яскина Г. Сборник. Индокитай: тенденции развития // ПДВ. – 2005. – № 3.

Семінар № 19. Індія

План

1. Політична система Індії. Політичні партії.
2. Економіка Індії на початку ХХІ ст.
3. Соціальні, релігійні та міжетнічні проблеми.
4. Зовнішня політика Індії на сучасному етапі. Індонезійсько-пакистанське протистояння.

При підготовці **першого питання** слід дати визначення формі правління та державного устрою Індії, розкрити особливості діяльності політичних партій (ІНК та ін.), їх програмні установки.

Відповідаючи на **друге питання** семінарського заняття, слід звернути увагу на економіко-географічне положення Індії, її природні умови, трудові ресурси та розміщення населення. Треба

розкрити сучасний стан економіки Індії, відзначити багатокладність господарства, значну роль державного сектора, дати загальну характеристику промисловості (хімічної, ПЕК, машинобудування, легкої та харчової), сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі.

Висвітлюючи **сучасну внутрішньополітичну ситуацію**, варто дати оцінку соціальним, релігійним і міжетнічним проблемам індійського суспільства, позиції уряду, провідних політичних партій із цих питань. Далі слід з'ясувати цілі та напрями діяльності сепаратистських рухів в Індії, виявити їх вплив на дестабілізацію обстановки в країні та регіоні.

Четверте питання передбачає розгляд провідних тенденцій **зовнішньої політики Індії** на сучасному етапі, зокрема відносин з КНР, Пакистаном, Росією, США та ін. Доцільно дати аналіз індо-пакистанського протистояння протягом останніх років, ядерного протистояння та шляхів вирішення даної проблеми.

Література

1. Абрамов Д. Коммунализм в современной Индии // МЭиМО. – 2006. – № 1. – С. 96-103.
2. Баранов С. Сепаратистские движения в Индии. Штат Трипура // ААС. – 2005. – № 10. – С. 40.
3. Баранов С. Сикхський сепаратизм: досвід незалежної Індії // ПіЧ. – 1997. – № 5-6.
4. Горобець І. Індія та Пакистан на межі ХХІ століття: компаративний аналіз особливостей сучасного внутрішньополітичного становища // ЛіП. – 2000. – № 5. – С. 20-25.
5. Ігнат'єв П. Демографічний вибух в Індії // ПіЧ. – 2005. – № 3. – С. 81-95.
6. Ігнат'єв П. Пакистан: країна конфліктів у пошуках стабільності // ПіЧ. – 2004. – № 7-8. – С. 84-95.
7. Ігнат'єв П. Республіка Індія: від традиційного виробництва до новітніх технологій // ПіЧ. – 2006. – № 2. – С. 81-90.
8. Ігнат'єв П. “Слон” і “дракон” в азіатській грі. Індо-китайські відносини на тлі світових політичних процесів // ПіЧ. – 2006. – № 6, 7-8.
9. Каспрук В. Індія в епоху глобалізації: індійська демократія та проекція індійського досвіду на інші країни Сходу // Сучасність. – 2005. – № 6. – С. 96-117.

10. Ксьондзик Н. Який іслам і для якої нації? Пакистан: проблеми і суперечності політичного розвитку // ПіЧ. – 2003. – № 7. – С. 66-70.
11. Непонятные теракты в Индии // ЭП. – 2006. – № 29-30 (июль). – С. 12.
12. Поліха І. Кашмірська криза // ПіЧ. – 1997. – № 2.
13. Поліха І. Свобода опівночі // ПіЧ. – 1997. – № 7.
14. Поліха І. У пошуку консолідуючої ідеї. Зростання впливу партій релігійної орієнтації на внутрішньополітичні процеси сучасної Індії // ПіЧ. – 1997. – № 11.
15. Портяков В. Россия, Китай и Индия в мировой экономике // РвГП. – 2005. – № 5.
16. Скосырев В. Дамоклов меч над Южной Азией [Ядерное противостояние: Индия – Пакистан – Китай] // ААС. – 2006. – № 1. – С. 79-80.
17. Юрлов Ф. Индия в мировой политике // ААС. – 2005. – № 4, 5, 7.
18. Юрлов Ф. Индия: опыт реформ и модернизации // ААС. – 2006. – № 5. – С. 2-7.
19. “Ядерная сделка” [Вашингтон – Дели] // ЭП. – 2006. – № 11-12 (март). – С. 10.

Семінар № 20. Іран, Афганістан, Ірак

План

1. Політична система та економіка Ірану.
2. Зовнішня політика Ірану.
3. Афганістан: політична система та внутрішньополітична ситуація.
4. Іракська криза та її врегулювання.

Характеризуючи **політичну систему** ІРІ, слід визначити особливості форми правління та державного устрою Ірану, процесу формування політичного режиму. Даємо характеристику найбільш відомим політичним партіям ІРІ, їх ролі в політичному житті. Далі варто звернути увагу на економіко-географічне положення Ірану, природні умови, ресурси, розміщення населення, оцінити сучасний стан економіки ІРІ, концепцію “ісламської економіки”, дати загальну характеристику промисловості (добувної, ПЕК), сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі.

Друге питання доцільно розпочати з теоретичних положень, що покладені в основу зовнішньої політики Ірану. Далі розглядаємо її ключові напрями, звертаючи основну увагу на ядерну проблему та ставлення до неї світового співтовариства, оцінюємо позицію США, Росії та інших представників “ядерного клубу”.

При визначенні особливостей **політичного розвитку Афганістану** розпочніть із політичної спадщини талібів, далі дайте оцінку політичній системі та сучасній політичній ситуації в Афганістані, останнім парламентським і президентським виборам, діяльності нової влади, шляхам подолання економічної відсталості країни.

Висвітлюючи **четверте питання**, розкрийте сутність іракської кризи, позиції США, провідних держав світу з даної проблеми. Охарактеризуйте сучасну політичну ситуацію в Іраку, виборчий процес та його результати, вкажіть на перспективи подальшого врегулювання цієї проблеми.

Література

1. Арунова М., Тутков Ю. Афганистан после парламентских выборов // ААС. – 2006. – № 4. – С. 17-19.
2. Арунова М. Афганистан на перепутье // ААС. – 2005. – № 1. – С. 15-19.
3. Бондаренко С. Ближний, Средний Восток и Северная Африка: развитие нефтегазовой отрасли // ААС. – 2005. – № 8. – С. 21.
4. Второй штурм Багдада [визит Дж. У. Буша в Ирак] // ЭП. – 2006. – № 25-26 (июль). – С. 16-17.
5. Гушер А. Будет ли война в Иране и как ее предотвратить? Политические маневры Запада вокруг иранской ядерной программы // ААС. – 2006. – № 8. – С. 48-52.
6. Дух талибов в Афганистане // Эхо планеты. – 2006. – № 14 (март-апрель). – С. 14.
7. Жигалина О. Процесс урегулирования курдской проблемы в Ираке и его влияние на курдские анклавные Турции, Ирана и Сирии // Восток. – 2006. – № 2. – С. 184-187.
8. Коргун В. Афганистан. Президентские выборы и выбор ориентиров // ААС. – 2005. – № 4. – С. 41.
9. Коргун В. Ирак. Время непростых решений // ААС. – 2005. – № 9. – С. 56.

10. Кузнецов Д. Иракский кризис и общественное мнение в странах Запада и Востока // ААС. – 2006. – № 3. – С. 30-35.
11. Логунова Т. Иран тянет, Запад негодует [ядерная проблема] // ЭП. – 2006. – № 11-12 (март). – С. 14-17.
12. Макарчев В. “Шиитский полумесяц” – новая проблема Запада // ЭП. – 2006. – № 9 (февраль-март). – С. 16-17.
13. Мамедова Н. Иран после президентских выборов [Али Акбар Хашеми Рафсанджани, 2005] // Восток. – 2006. – № 2. – С. 176-183.
14. Маначинський І. Іран: в епіцентрі бурі // ПіЧ. – 2006. – № 5. – С. 9-14.
15. Меркулова И. Иран и Афганистан: экономическое сотрудничество в новом веке // ААС. – 2006. – № 5. – С. 28-31.
16. Мильштейн И. Усмирение Ахмадинежада [президент Ирана] // НВ. – 2006. – № 35 (сентябрь). – С. 6.
17. Мирский Г. Американская сверхдержава против исламского террора // МЭиМО. – 2004. – № 10. – С. 71-80.
18. Мирский Г. Шииты в современном мире // РвГП. – 2005. – № 6. – С. 128-141.
19. Ромашкина Н. Иранский атомный узел // ААС. – 2006. – № 8. – С. 40-47.
20. Ромашкина Н. Ядерные программы КНДР и Ирана в контексте современной системы международных отношений // МЭиМО. – 2006. – № 1. – С. 35-48.
21. Сажин В. Демократия XIV века [парламентские выборы в Афганистане 2005 г.] // РвГП. – 2005. – № 6. – С. 142-151.
22. Самуйлов С. Упрощенчество и реальность. Внешняя политика США и положение в Афганистане // СМ. – 2005. – № 7. – С. 126.
23. Санаи М. Внешняя политика Ирана: между историей и религией // РвГП. – 2006. – № 1. – С. 27-31.
24. Сикоев Р. Афганистан. Парламентские выборы // ААС. – 2005. – № 10. – С. 23.
25. Терехов О. США – Ирак: триумф, провал или тупик? // СКЭПК. – 2004. – № 12. – С. 75-88.
26. Трифонов Е. Мораль в тротиловом эквиваленте. Что такое “Хезболла” // НВ. – 2006. – № 35 (сентябрь). – С. 20-21.
27. Шейх Хасан Насрулла – генсек “Хезболлах” // ЭП. – 2006. – № 32-33 (август). – С. 25.

28. Ядерный гамбит Тегерана [Иран] // Эхо планеты. – 2006. – № 17 (апрель). – С. 10.

Семінар № 21. Туреччина, Кіпр

План

1. Політична система Туреччини. Політичні партії.
2. Економіка Туреччини.
3. Зовнішня політика Туреччини. Перспективи вступу до ЄС.
4. Кіпр.

При підготовці **першого питання** слід дати визначення формі правління та державного устрою Туреччини, розкрити особливості формування політичного режиму, повноваження та функції президента і парламенту. Бажано дати оцінку найбільш впливовим політичним партіям та їх лідерам.

При відповіді на **друге питання** семінарського заняття, слід звернути увагу на економіко-географічне становище Туреччини, її природні умови, трудові ресурси та розміщення населення. Варто визначити роль політики економічної лібералізації, роль іноземного капіталу в економічному розвитку Туреччини, дати загальну характеристику промисловості (добувної, ПЕК, металургії, легкої та харчової промисловості), сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі.

Розглядаючи **зовнішню політику Туреччини**, потрібно виділити такі напрямки, як відносини із США, Росією, державами ЄС, Закавказзя, участь у діяльності НАТО, варто оцінити перспективи вступу Туреччини до Євросоюзу та ін.

Четверте питання спрямоване на розкриття сутності кіпрського питання, його історії та сучасного стану, його ролі в середземноморській політиці.

Література

1. Вербанець П. Режим шариату країні не загрожує. Іслам у турецькій політиці // ПіЧ. – 2002. – № 10.
2. Гуменюк Б. Кіпрське питання: шлях до вирішення // Україна дипломатична. – Вип. 4. – К., 2004. – С. 418-444.
3. Долгополова С. Двери Євросоюзу скоро надолго закроются [Турция] // ЭП. – 2006. – № 31 (август). – С. 20-22.

4. Дружиловский С. Турция: привычка управлять // РвГП. – 2005. – № 6. – С. 48-61.
5. Жигалина О. Процесс урегулирования курдской проблемы в Ираке и его влияние на курдские анклавы Турции, Ирана и Сирии // Восток. – 2006. – № 2. – С. 184-187.
6. Зиганшина Г. Турция: марафон на пути в Европу // ААС. – 2005. – № 5. – С. 33.
7. Зимин Д. Курдский вопрос в новой геополитической ситуации // ААС. – 2005. – № 6. – С. 76.
8. Пумпянский А. Трагедия и благодать острова Афродиты [Кипр] // НВ. – 2006. – № 32 (август). – С. 28-31.
9. Трифонов Е. Трубопровод влияния [Турция получила мощный экономический рычаг в Восточном Средиземноморье] // НВ. – 2006. – № 29 (июль). – С. 28.

Семинар № 22. Ізраїль та країни Близького Сходу

План

1. Політична система Ізраїлю. Внутрішньополітична ситуація в 2006 р. Палестинська проблема на початку ХХІ ст.
2. Економіка Ізраїлю.
3. Зовнішня політика Ізраїлю.

Перше питання передбачає розгляд політичної системи Ізраїлю, його утворення та особливостей конституційного процесу. Даємо визначення формі правління та державного устрою Держави Ізраїль, вказуємо на їх особливості. Розкриваємо ідеологію та діяльність найбільш відомих політичних партій, їх лідерів. Бажано змалювати політичний портрет прем'єр-міністрів Ізраїлю Аріеля Шарона та Ехуда Ольмерта, охарактеризувати сучасну політичну ситуацію в країні. З'ясуйте сутність Палестинської проблеми, висвітліть політичну ситуацію в автономії, вибори 2006 р., діяльність ХАМАС і ФАТХ. Дайте оцінку політичній діяльності палестинських лідерів Я. Арафата, М. Аббаса.

Готуючись до відповіді на **друге питання** семінарського заняття, слід звернути увагу на економіко-географічне становище Ізраїлю як індустріально-аграрної країни, для якої характерні висока вага ВПК та іноземних джерел фінансування (США – головний донор). Доцільно оцінити сучасний стан економіки

Ізраїлю, відмітити змішаний характер економіки, значну роль державного сектора, дати загальну характеристику промисловості (ПЕК, машинобудування, ВПК), сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі.

Висвітлюючи провідні тенденції **зовнішньої політики Ізраїлю** на сучасному етапі, потрібно виділити такі напрямки, як відносини із США (стратегічний союз з 1981 р.), НАТО, їх еволюцію в останні роки, країнами ЄС та Близького Сходу та ін. Дайте оцінку військовій операції “Літні дощі” (2006) на території Лівану, її результатам і наслідкам, впливу Ізраїлю на політичну ситуацію в Близькосхідному регіоні.

Література

1. Барамки Г. Терроризм и израильско-палестинские отношения // ААС. – 2005. – № 10. – С. 49-52.
2. Беленькая М. Палестина и Арафат: лидер и его наследие // ААС. – 2005. – № 4. – С. 19-24.
3. Бикбаев Р. Испытание ХАМАСом [Палестина] // ЭП. – 2006. – № 22-23 (май-июнь). – С. 18-20.
4. Ближний Восток в преддверии большой войны // ЭП. – 2006. – № 29-30 (июль). – С. 14-17.
5. Ближний Восток: узел затягивается [победа ХАМАС на выборах в Палестине] // ЭП. – 2006. – № 8 (февраль). – С. 6-11.
6. Головченко В. Збройні сили в політичній системі держави Ізраїль // ПіЧ. – 2006. – № 4. – С. 87-94.
7. Долгополова С. Миротворцы в Ливан не спешат // ЭП. – 2006. – № 35 (август). – С. 16-17.
8. Зеленин Д. Эхуд Ольмерт обещает израильтянам безопасные границы [п-м. Израиля] // Эхо планеты. – 2006. – № 17 (апрель). – С. 16-18.
9. Киселев В. Махмуд Аббас // ААС. – 2005. – № 7. – С. 44.
10. Ливан: война усилила радикалов // ЭП. – 2006. – № 32-33 (август). – С. 12.
11. Махмуд аз-Захар – идеолог ХАМАС – глава МИД Палестины // Эхо планеты. – 2006. – № 15-16 (апрель). – С. 25.
12. Мирский Г. Кто вызвал ракетный дождь [Вторжение Израиля в Ливан] // НВ. – 2006. – № 30 (июль). – С. 11-14.
13. Палестина в огне // ЭП. – 2006. – № 27-28 (июнь-июль). – С. 10-11.

14. Палестина после Арафата // МЭиМО. – 2005. – № 7, 8.
15. Перемирие достигнуто, придет ли мир? [Ливан] // ЭП. – 2006. – № 34 (август). – С. 6-11.
16. Пьяных Д. Палестина: балансирование над бездной // ЭП. – 2006. – № 42. – С. 5-9.
17. Семиволос І. Нотатки з ліванської війни // ПіЧ. – 2006. – № 9. – С. 36-38.
18. Скиба О. Конец политической эры Ариэля Шарона [Израиль] // ЭП. – 2006. – № 1-2 (январь). – С. 17.
19. Трифонов Е. Взорванный рай [Вторжение Израиля в Ливан] // НВ. – 2006. – № 30 (июль). – С. 9-11.
20. Ульяновский Ю. Почему у тебя такая судьба, Ливан? // ЭП. – 2006. – № 31 (август). – С. 14-17.
21. Федченко Є. Інтифада нового зразка: ізраїльсько-палестинський конфлікт у вимірі етноконфесійних уявлень про політичну раціональність // ПіЧ. – 2000. – № 11-12. – С. 25-32.
22. Федченко Є. Політика у погонах. Ізраїль: суспільство, влада, армія // ПіЧ. – 2002. – № 2. – С. 73-78.
23. Федченко Є. Сіонізм проти постсіонізму // ПіЧ. – 2001. – № 2.
24. Федченко Є. Що видно у вікно можливостей? Близькосхідна політика Ізраїлю та США після війни в Іраку // ПіЧ. – 2004. – № 3. – С. 55-62.
25. Федяшин А. Очередная реанимация Ливана // ЭП. – 2006. – № 36-37 (сентябрь). – С. 16-17.
26. Эпштейн А. После “дорожной карты” [Арабо-израильский конфликт] // РвГП. – 2006. – № 3. – С. 181-192.
27. Этерман А. Война за капрала [Вторжение Израиля в Ливан] // НВ. – 2006. – № 30 (июль). – С. 6-8.
28. Этерман А. Первый круг ада [Вторжение Израиля в Ливан] // НВ. – 2006. – № 29 (июль). – С. 4-5.
29. Этерман А. Поражение, победа или ничья [Вторжение Израиля в Ливан] // НВ. – 2006. – № 32 (август). – С. 25-27.

Семінар № 23. Єгипет

План

1. Політична система АРС. Політичний портрет М.Х. Мубарака.
2. Соціально-економічний розвиток Єгипту.
3. Зовнішня політика АРС.

При підготовці **першого питання** слід дати визначення формі правління та державного устрою Єгипту, вказати на специфіку формування політичного режиму, повноваження та функції президента і парламенту, визначити найбільш впливові політичні партії АРЕ. Охарактеризуйте політичну діяльність М.Х. Мубарака. Підсумовуючи це питання, робимо висновок про характерні риси політичної системи Єгипту, тенденції її розвитку.

Відповідь на **друге питання** доцільно розпочати з оцінки економіко-географічного положення АРЕ, її природних умов, ресурсів, розміщення населення. Єгипет є аграрно-індустріальною країною з великою роллю іноземних інвестицій. З'ясуйте сучасний стан економіки Єгипту, дайте загальну характеристику промисловості, сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі.

Третє питання спрямоване на визначення головних тенденцій зовнішньої політики Арабської Республіки Єгипет на сучасному етапі, зокрема таких напрямків, як відносини зі США, Ізраїлем, провідними арабськими країнами, позиція з близькосхідного питання та ін.

Література

1. Беляков В. Египет: рождение “второй республики”? // ААС. – 2006. – № 4. – С. 11-16.
2. Беляков В. Мухаммед Хосни Мубарак // ААС. – 2005. – № 5. – С. 51.
3. Бондаренко С. Ближний, Средний Восток и Северная Африка: развитие нефтегазовой отрасли // ААС. – 2005. – № 8. – С. 21.
4. Вишневский М. Большое соперничество в Африке [Политика государств Запада] // ААС. – 2006. – № 7. – С. 13-19.
5. Гуцало С. У східному варіанті: До питання про запровадження парламентської демократії в Єгипті // ПіЧ. – 2004. – № 3. – С. 91-96.
6. Зайцева Н. Страны Северной Африки: конец “демографической революции” на пороге XXI века? // ААС. – 2004. – № 10. – С. 48.
7. Камлевская Я. Египет. Пример успешного противодействия терроризму // ААС. – 2004. – № 4. – С. 8.

8. Касаткин Д. Ислам в современном мире // ААС. – 2006. – № 5. – С. 76-77.
9. Миронова В. Политический выбор лидеров Магриба: авторитаризм или демократия? // ААС. – 2005. – № 8. – С. 15.
10. Потёмкин Ю. НЕПАД: проект надежды? [ОАЕ – Африканский союз] // Восток. – 2006. – № 2. – С. 70-82.
11. Ражбадинов М. Египет 1990-х гг.: Политика государства в отношении исламистских движений // Восток. – 2004. – № 4. – С. 115-125.
12. Ражбадинов М. Египет. От “Аль-Джихада” до “Аль-Каиды” // ААС. – 2003. – № 6. – С. 13.
13. Саватеев А. Африканская цивилизация в современном мире // МЖ. – 2006. – № 4. – С. 127-137.
14. Сумбатьян Ю. Армия в странах Африки // ААС. – 2004. – № 3. – С. 52.
15. Сурков Н. За кулисами Кэмп-Дэвида [Арабо-израильский диалог] // ААС. – 2006. – № 3. – С. 65-69.
16. Шмелева Т. Мухаммад Хосни Мубарак // ААС. – 2003. – № 8. – С. 46.
17. Экономическое развитие в Африке: поиск новых путей решения старых проблем // ААС. – 2003. – № 1. – С. 17.

Семінар № 24. Країни Північної Африки

План

1. Політичний розвиток країн Магрибу: *Алжир, Лівія, Марокко, Туніс.*
2. Лівійська Джамахірія. М. Каддафі.
3. Економічний розвиток регіону. Інтеграційні процеси.
4. Зовнішня політика країн Магрибу.

Перше питання спрямоване на розгляд загальної характеристики країн Північної Африки, аналіз подій, в ході яких виникли дані держави. Варто порівняти політичну систему даних країн, форму правління та державного устрою, політичний режим, повноваження та функції президента, виділити спільні риси та пояснити, якими чинниками вони зумовлені, визначити, у чому полягають особливості виборчого процесу в даних країнах. Дати характеристику політиці А. Бутефліке в Алжирі.

Відповідаючи на **друге питання**, розкрийте сутність поняття “Джамахірія”, особливості появи й еволюції режиму М. Каддафі в Лівії, його внутрішньої та зовнішньої політики, роль в ісламському світі.

При підготовці **третього питання** семінарського заняття слід звернути увагу на економіко-географічне положення країн Магрибу, природні умови, ресурси (нафта, ртуть, фосфорити) даного регіону, демографічні процеси, зокрема слабкий рівень урбанізації, розміщення населення. Доцільно оцінити сучасний стан економіки даних країн, відмітити її багатокладність, технологічну відсталість, співіснування натурального господарства та експортних галузей економіки, монокультурність, дати загальну характеристику промисловості, сільського господарства, зовнішньої торгівлі.

Характеризуючи провідні тенденції **зовнішньої політики країн Магрибу** на сучасному етапі, потрібно виділити такі напрямки, як відносини із США та блоком НАТО, участь в регіональних інтеграційних процесах, ставлення до близькосхідної проблеми та ін.

Література

1. Богучарский Е., Богучарский М. Внешняя политика Алжира на рубеже столетий // ААС. – 2003. – № 4. – С. 21.
2. Бондаренко С. Ближний, Средний Восток и Северная Африка: развитие нефтегазовой отрасли // ААС. – 2005. – № 8. – С. 21.
3. Веселовський А. У світлі ісламської альтернативи [Лівія] // ПіЧ. – 2003. – № 4. – С. 73-82.
4. Вишнеvский М. Большое соперничество в Африке [Политика государств Запада] // ААС. – 2006. – № 7. – С. 13-19.
5. Гевелинг Л. Африка без маски // ААС. – 2004. – № 1. – С. 67.
6. Дейч Т. Как погасит опасный огонь в “горячих точках” Африки? // ААС. – 2005. – № 12. – С. 20-26.
7. Зайцева Н. Страны Северной Африки: конец “демографической революции” на пороге XXI века? // ААС. – 2004. – № 10. – С. 48.
8. Каддафи вновь отверг западную модель демократии [Ливия] // ЭП. – 2006. – № 36-37 (сентябрь). – С. 10.
9. Касаткин Д. Ислам в современном мире // ААС. – 2006. – № 5. – С. 76-77.

10. Куприн А. Алжир. Долгое противостояние // ААС. – 2004. – № 8. – С. 22.
11. Миронова В. Политический выбор лидеров Магриба: авторитаризм или демократия? // ААС. – 2005. – № 8. – С. 15.
12. Мохаммед Ж. Трансформація політичної системи Марокко // Віче. – 2003. – № 7. – С. 75-76.
13. Потёмкин Ю. НЕПАД: проект надежды? [ОАЕ – Африканский союз] // Восток. – 2006. – № 2. – С. 70-82.
14. Саватеев А. Африканская цивилизация в современном мире // МЖ. – 2006. – № 4. – С. 127-137.
15. Саватеев А. Мифы глобализации и национально-культурные реальности Африки // ААС. – 2005. – № 12. – С. 132-36.
16. Сумбатьян Ю. Армия в странах Африки // ААС. – 2004. – № 3. – С. 52.
17. Тереенков К. Фатих или инфитах? Ливия на перекрестке // ААС. – 2005. – № 5. – С. 11-15.
18. Ушакова Н. Инвестиционная политика Италии в Северной Африке в конце XX – начале XXI века // ААС. – 2005. – № 8. – С. 33-38.
19. Экономика Алжира // Коринф. – 2004. – № 29. – С. 22-23.
20. Экономическое развитие в Африке: поиск новых путей решения старых проблем // ААС. – 2003. – № 1. – С. 17.

Семінар № 25. Країни Західної та Центральної Африки

План

1. Особливості політичного розвитку провідних країн Західної Африки (Ліберія, Того, Нігерія).
2. Політична ситуація в Центральній Африці (ЦАР, Конго, ДР Конго, Руанда, Танзанія, Ангола).
3. Економіка країн Африки. Проблема бідності.
4. Націоналізм, трайбалізм і міжетнічні конфлікти в Африці.

Семінарське заняття доцільно **розпочати** із загальної характеристики країн Західної Африки, вказати, в ході яких подій виникли дані держави. Варто порівняти політичну систему даних країн, форму правління та державного устрою, політичні режими, виділити спільні риси та пояснити, якими чинниками вони зумовлені, визначити, у чому полягають особливості виборчого процесу в даних країнах.

При відповіді на **друге питання** дайте загальну характеристику політичної ситуації в регіоні, політичних систем (зокрема політичних режимів) країн, локальних збройних конфліктів на їх території, факторів дестабілізації міжнародної обстановки, шляхів розв'язання конфліктів.

При підготовці **третього питання** семінарського заняття слід звернути увагу на економіко-географічне положення країн Центральної та Західної Африки, природні умови, ресурси (нафта, залізо, мідь, цинк, коштовне каміння та ін.) даного регіону, демографічні процеси, зокрема слабкий рівень урбанізації, розміщення населення. Доцільно оцінити сучасний стан економіки даних країн, відмітити її багатокладність, технологічну відсталість, співіснування натурального господарства та експортних галузей економіки, монокультурність, дати загальну характеристику промисловості, сільського господарства, зовнішньої торгівлі.

Четверте питання вимагає аналізу понять “націоналізм”, “трайбалізм”. “етноконфесійні конфлікти”, розкриття їх сутності на прикладах країн Центральної та Західної Африки.

Література

1. Блэз Компаоре – през-т Буркина-Фасо 1991-2005 // ЭП. – 2005. – № 45-46 (ноябрь). – С. 25.
2. Вишневский М. Большое соперничество в Африке [Политика государств Запада] // ААС. – 2006. – № 7. – С. 13-19.
3. Гевелинг Л. Африка без маски // ААС. – 2004. – № 1. – С. 67.
4. Давидсон А. Тропическая и Южная Африка в XX веке // НИИ. – 2000. – № 5. – С. 10-29.
5. Дейч Т. Как погасить опасный огонь в “горячих точках” Африки? // ААС. – 2005. – № 12. – С. 20-26.
6. Дегтерев Д. Западноафриканская “восьмерка” набирает обороты // ААС. – 2003. – № 12. – С. 28.
7. Дульян А. Руанда – открытое окно возможностей // ААС. – 2006. – № 1. – С. 32-35.
8. Жоау Бернарду Виейра – през-т Гвинеи-Бисау, 1994-1999, 2005- // ЭП. – 2005. – № 44 (октябрь-ноябрь). – С. 25.
9. Йовери Мусевени – през-т Уганды // ЭП. – 2006. – № 11-12 (март). – С. 25.
10. Кононов С. “Алмазная мафия” Анголы // ААС. – 2003. – № 11. – С. 50.

11. Корендясов Е. Конголезская драма: Лумумба – Мобуту – Кабила // ААС. – 2004. – № 9. – С. 78.
12. Корендясов Е. Лабиринты африканского национализма // ААС. – 2004. – № 7. – С. 79.
13. Лебедева Э. Тропическая Африка: плюсы и минусы модернизации // ААС. – 1999. – № 9.
14. Немченко В. Выборы в Гане – полезный опыт для Африки // ААС. – 2005. – № 6. – С. 47.
15. Немченко В. Либерия: уйдет ли в историю гражданская война? // ААС. – 2004. – № 2. – С. 24.
16. Омар Бонго – през-т Габона с 1967 г. [Африка] // ЭП. – 2005. – № 43 (октябрь). – С. 25.
17. Осман Х. Занзибар: вехи политической истории // ААС. – 2004. – № 6. – С. 39.
18. Потёмкин Ю. НЕПАД: проект надежды? [ОАЕ – АС] // Восток. – 2006. – № 2. – С. 70-82.
19. Пьер Нкурунзиза – през-т Бурунди // ЭП. – 2005. – № 36 (сентябрь). – С. 25.
20. Саватеев А. Африканская цивилизация в современном мире // МЖ. – 2006. – № 4. – С. 127-137.
21. Саватеев А. Мифы глобализации и национально-культурные реальности Африки // ААС. – 2005. – № 12. – С. 132-36.
22. Сумбатян Ю. Армия в странах Африки // ААС. – 2004. – № 3. – С. 52.
23. Тетерин О. “Танзания просыпается!” // ААС. – 2004. – № 6. – С. 44.
24. Халтурина Д., Коротаев А. Демографическое давление и политические потрясения в современной Тропической Африке // Восток. – 2006. – № 2. – С. 52-70.
25. Экономическое развитие в Африке: поиск новых путей решения старых проблем // ААС. – 2003. – № 1. – С. 17.

Семінар № 26. Країни Південної Африки

План

1. ПАР: політична система, економіка, зовнішня політика.
2. Особливості політичного розвитку країн Південної Африки (Мозамбик, Зімбабве, Намібія, Мадагаскар). Націоналізм, трайбалізм і міжетнічні конфлікти.
3. Економіка країн Південної Африки. Проблема бідності.

При підготовці **першого питання** дайте визначення формі правління та державного устрою ПАР, розкрийте еволюцію політичної системи в 90-ті рр. минулого століття. Охарактеризуйте діяльність Н. Мандели та Т. Мбеку. Зверніть увагу на економіко-географічне положення ПАР, її природні умови та ресурси (золото – 50% світових запасів; алмази та ін.), демографічні процеси і розміщення населення. ПАР є індустріально-аграрною країною. Доцільно оцінити сучасний стан економіки ПАР, відмітити державно-монополістичний характер економіки, дати загальну характеристику промисловості (добувної, ПЕК, машинобудування), сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі. Дайте загальну характеристику зовнішньої політики Південно-Африканської Республіки.

Характеризуючи **особливості політичного розвитку країн Південної Африки**, слід визначити особливості формування політичної системи даних країн, специфіку політичних режимів, засвідчити наявність міжплеємної та міжконфесійної боротьби в даних країнах. Дайте визначення поняттю “трайбалізм” і його ролі в політичних процесах півдня Африки. Підсумовуючи це питання, робимо висновок про характерні риси та тенденції політичного розвитку регіону.

Третє питання передбачає розгляд загального стану економіки країн Південної Африки, своєрідності природних умов, наявності ресурсів. Бажано дати оцінку провідним галузям економіки регіону, розкрити проблему бідності та перспективи її вирішення.

Література

1. Вишневский М. Большое соперничество в Африке [Политика государств Запада] // ААС. – 2006. – № 7. – С. 13-19.
2. Гевелинг Л. Африка без маски // ААС. – 2004. – № 1. – С. 67.
3. Герасимчук И. Значение концепции “устойчивого развития” для Юга Африки // ААС. – 2004. – № 5. – С. 39.
4. Давидсон А. Тропическая и Южная Африка в XX веке // ННИ. – 2000. – № 5. – С. 10-29.
5. Дейч Т. Как погасить опасный огонь в “горячих точках” Африки? // ААС. – 2005. – № 12. – С. 20-26.
6. Корендясов Е. Лабиринты африканского национализма // ААС. – 2004. – № 7. – С. 79.

7. Майданов И., Шубин Г. ВС и военная промышленность ЮАР (1804-2005) // ААС. – 2006. – № 7. – С. 29-35.
8. Нельсон Мандела – президент ЮАР (1994-1999) // ЭП. – 1998. – № 18 (май). – С. 24-25.
9. Потёмкин Ю. НЕПАД: проект надежды? [ОАЕ – АС] // Восток. – 2006. – № 2. – С. 70-82.
10. Саватеев А. Африканская цивилизация в современном мире // МЖ. – 2006. – № 4. – С. 127-137.
11. Саватеев А. Мифы глобализации и национально-культурные реальности Африки // ААС. – 2005. – № 12. – С. 132-36.
12. Сумбатян Ю. Армия в странах Африки // ААС. – 2004. – № 3. – С. 52.
13. Табо Мбеку – президент ЮАР // ЭП. – 1999. – № 26 (июль). – С. 14-15.
14. Фумзиле Мламбо-Нгкука – зам. президента ЮАР Табо Мбеку // ЭП. – 2005. – № 28 (июль). – С. 25.
15. Шленская С. Мадагаскар: тлеющие угли кризиса // ААС. – 2006. – № 2. – С. 51-54.
16. Шубин В. Намибия: смена лидера или смена курса? // ААС. – 2005. – № 4. – С. 50.
17. Экономическое развитие в Африке: поиск новых путей решения старых проблем // ААС. – 2003. – № 1. – С. 17.

Семінар № 27. Сполучені Штати Америки

План

1. Політична система США. Політичні партії. Вибори.
2. Соціально-економічний розвиток країни на початку ХХІ ст. Американська інтеграція.
3. Внутрішня та зовнішня політика Дж. Буша-мол.: основні тенденції.

При підготовці **першого питання** слід дати визначення формі правління та державного устрою США, вказати на специфіку конституційного процесу, розкрити особливості формування політичного режиму та виборчого процесу, повноваження та функції президента і Конгресу. Характеризуючи партійно-політичну структуру, дайте оцінку програмним ідеям республіканців і демократів, президентським виборам у 2000-х роках.

Друге питання передбачає аналіз економіко-географічного становища США, природних умов, наявності ресурсів, своєрідності демографічних процесів і розміщення населення. США є найпотужнішою країною світу (25% світового ВВП). Належить описати сучасний стан економіки США, відзначити постіндустріальну структуру економіки, дати загальну характеристику промисловості (добувної, ПЕК, металургії, машинобудування та ін.), сільському господарству, транспорту, зовнішній торгівлі. Доцільно також назвати найвідоміші американські корпорації. Дайте оцінку процесам американської інтеграції, діяльності НАФТА.

Розкриваючи основні напрямки внутрішньої та зовнішньої політики президента США Дж.У. Буша, акцентуйте увагу на бюджетних макроорієнтирах, розвитку провідних галузей економіки, соціальній і національній політиці та ін. Проаналізуйте зміну ролі США у світі на початку ХХІ ст., діяльність США у НАТО, взаємини з Росією, країнами Євросоюзу, Україною, державами Азії та Латинської Америки. Дайте оцінку доктрині “американського світового лідерства”, іракській проблемі, боротьбі з тероризмом та ін.

Література

1. Борисюк В. США от выборов до выборов // МЭиМО. – 2005. – № 4.
2. Васильев В. Экономические проблемы США в начале ХХІ века // СКЭПК. – 2005. – № 1. – С. 3-19.
3. Вишнеvский М. О доктрине “американского мирового лидерства”: Основные положения доктрины // СКЭПК. – 2005. – № 9. – С. 68-82.
4. Война В. Хиллари и Конди // [Женщины в политике: США] // НВ. – 2006. – № 37 (сентябрь). – С. 20-22.
5. Волобуев В. После “клинтономики”: бюджетные макроорієнтиры Дж. Буша мл. // МЭиМО. – 2006. – № 2. – С. 89-94.
6. Володин Д. США, Китай и новое военно-стратегическое уравнение в АТР // МЭиМО. – 2006. – № 2. – С. 74-81.
7. Второй штурм Багдада [визит Дж. У. Буша в Ирак] // ЭП. – 2006. – № 25-26 (июль). – С. 16-17.
8. Гарбузов В. Социально-экономическая модель США // ОиЭ. – 2004. – 11-12. – С. 228-277.

9. История президентских выборов в США полна сюрпризов // ЭП. – 2004. – № 36. – С. 26-30.
10. Кирсанов Д., Суржанский А. Приоритеты США – акценты расставлены [послание Дж. Буша “О положении в стране” и проект бюджета] // ЭП. – 2006. – № 8 (февраль). – С. 18-19.
11. Кременюк В. Две модели отношений США с окружающим миром: “заботливый отец” и “суровый шериф” // СКЭПК. – 2004. – № 11. – С. 3-14.
12. Малышева Д. Южная Евразия в стратегии США // МЭиМО. – 2005. – № 8.
13. Мирский Г. Американская сверхдержава против исламского террора // МЭиМО. – 2004. – № 10. – С. 71-80.
14. Пахомов А. США: займет ли женщина Овальный кабинет? // ЭП. – 2006. – № 34 (август). – С. 20-23.
15. Романова З. США и Латинская Америка: взаимодействие или противостояние? // ЛА. – 2006. – № 3. – С. 21-38.
16. Самуйлов С. Неоконсерваторы и внешняя политика Вашингтона // СКЭПК. – 2006. – № 5. – С. 31-50.
17. Самуйлов С. Опасная самонадеянность [Политика США] // СМ. – 2006. – № 3. – С. 34-44.
18. Самуйлов С.М. Этапы политики США в отношении СНГ // СКЭПК. – 2005. – № 3. – С. 61-83.
19. Супян В. США в начале XXI века [статистические данные, территория, население, государственное устройство, экономика] // СКЭПК. – 2003. – № 5. – С. 18.
20. Терехов О. США – Ирак: триумф, провал или тупик? // СКЭПК. – 2004. – № 12. – С. 75-88.
21. Травкина Н. Внутренняя политика Дж.У. Буша: некоторые особенности // СКЭПК. – 2005. – № 10. – С. 3-20.
22. Травкина Н. Программно-политический выбор Америки // СКЭПК. – 2005. – № 3. – С. 20-38.
23. Шитов А. В США пересматривают итоги холодной войны [США – Украина] // ЭП. – 2006. – № 14 (март-апрель). – С. 18-19.
24. Шумилин А. Проблема двухпартийности во внешней политике США // МЭиМО. – 2005. – № 5.
25. Экономика США // Коринф. – 2004. – № 34. – С. 19-20.